Ч. 268 (13.467). Львів, четвер 12. жовтня 1933. Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Голод на Україні й опінія світа.

(З розмови з пос. З. Пеленським.)

Відень, 9 жовтня 1933.

На поворотній дорозі з Женеви посол Зиновій Пеленський вупинився у Відні, щоби за окремій авдієнції у кардинала д-ра Інніцера висловити йому від нашого громадянства щиру й глибоку подяку за його сміливий і любовю надиханий голос у справі голодних братів на Великій Україні. Про цю авдієнцію оповідав нам пос. Пеленський ось-що:

Кардинал був незвичайно приємно зворушений висловленою йому вдячністю і з природною скромністю боронився перед якиминебудь особистими заслугами: він тішився, що його поклик, подиктований загально-людяними почуваннями і любовю до українського народу зокрема, все таки порушив сумління світа і найшов відгомін не тільки в Европі, а навіть в Америці. Його поклик — і тут його очі сяли радістю — мав на меті звернути увагу світа на саму страшну подію, без якихнебудь практичних вказівок; збірка жертв належала до проектованого міжконфесійного й інтернаціонального комітету, а всеж з усіх кінців світа почали плисти на руки кардинала жертви і заяви про готовість дальшої допомоги. Не йде тут про висоту цих жертв, хоча є між ними і досить високі. Важне те, що нині серед холоднокровного і зматеріялізованого світа відкриваєтьса перед нами другий світ штучно приборканих моральних потенцій. „У тій вірі — сказав кардинал — хочемо почате діло вести далі, щоби вашим землякам і нашим у Бозі братам по змозі наших сил принести належну підмогу“.

— Як глибоко — казав пос. Пеленський — поділав заклик, який вийшов із Відня, я мав нагоду полекуди заочно переконатись. Саме вертаюсь із Женеви, де підчас сесії Союзу Народів я був свідком того, як під натиском публичної опінії і формальної спонуки українських організацій у краю і за кордоном справа голоду на Україні стала предметом нарад тої найвищої інституції народів. Норвеський президент міністрів Мовінкель, ідучи слідами своїх великих земляків, Бернсона і Нансена, рішив як президент женевського зібрання Союзу Народів поставити справу жахливого голоду на Вел. Україні на порядок нарад. Під враженням цілої гори присланого матеріялу президент Мовінкель заявив, що з огляду на таке велике страхіття його обовязок, як людини, наказує йому вжити відповідних заходів.

— Якжеж през. Мовінклеві вдалося поставити цю справу? — питався Ваш дописувач посла Пеленського.

— Не було це легко. Ґенеральний секретар Союзу Народів застерігся проти того, аби ставити справу перед повні збори, з оглядів формальних: Радянський Союз не є членом Союзу. Тоді през. Мовінкель скликав усіх членів Ради, щоби найти інший вихід. Після двогодинної наради рішили справу передати Міжнародньому Т-ву Червоного Хреста, що 12 літ тому проводив таку акцію в СРСР. Таким робом є надія, що справа, яка бодай у тій формі перейшла через Раду Союзу, не пропаде.

— Чи вже в тій стадії можна сказати про деякі успіхи?

— Так, як стоїть справа, вона вже має деяке значіння, бо стоїть у різкім контрасті до спроб заперечити сам факт голоду на Рад. Україні. До людей, що цей факт заперечують, належить між іншими, на жаль, колишній премієр Франції Еріо. Запрошений як гість до Москви, він вибрав досить незвичайну дорогу через Україну. Його перелетні, зовсім випадкові враження з вікон вагону, чужинця, зовсім незнайомленого з краєм та обставинами, використала совітська пропаґанда для своїх політичних цілей згори плянованих. П. Еріо їхав у Кремль дуже прихильно настроєний до своїх господарів і бачив тільки те, що хотів бачити, у всякому разі тільки настроєві імпресії... Інакше годі уявити собі ту суперечність, яка істнує між його оптимізмом і жахливими справозданнями очевидців, що живуть та їздили по українських селах.

— Хочете сказати, що погляди п. Еріо мають наскрізь політичну тенденцію...

— ...Так, у повній протилежності до високогуманного акту през. Мовінкеля. Відкидаючи заздалегідь усякі політичні мотиви, він поставив справу голоду на ту площину, де вона належить: на площину чисто гуманітарну.

— А як поставилася до поглядів п. Еріо французька прилюдна опінія?

— Спершу приняла їх без застережень. Нині, можемо це рішуче сказати, чуємо щораз частіші критичні голоси і слова остраху перед зморою, що налягла над Европою. Замітне те, що між тими голосами на першому місці станув такий денник, як „Матен“, друкований більш як у міліоновім накладі...

Стільки пос. Пеленський. Варт пригадати, що перед місяцями саме тут, у Відні секретар Конгресу Національностей, д-р Е. Амменде, дав почин до діла, яке найшло широкий відгомін у світі. Відень має ту моральну заслугу, що з нього розійшлися перші та найсильніші голоси у справі нашого народу до людей доброї волі. Відень не тільки столиця малої держави, але він вірний традиції своїх ясних днів, культурний осередок, з яким вяжуть нас тисячні звязки. За це вдячні ми йому досі. *Ст.*

Відгуки самбірського процесу.

Три голоси української преси.

Справа самбірського процесу не є сумною власністю одного табору, одної партії, одного гурту. Перестала нею бути особливо тепер, після того, як уже сам процес скінчився, як оборонці виконали свій обовязок, а громадянство перестало гарячитися поодинокими моментами розправи. Ми вже звертали увагу, що самбірський процес брутально витягнув на верх проблеми, які у нас звикли люди називати „делікатними“ і „дразливими“, та від яких залежить нині просто екзистенція нації. Тому цікавими є голоси про самбірський процес, які роздягаються з ріжних сторін, з ріжних політичних таборів. Будемо старатися реєструвати по змозі всі ті голоси, — а покищо подаємо з них три, з яких два ставлять справу дуже ясно, а третій — дуже туманно.

„МЕТА“.

Останнє ч. „Мети“ з 8. ц. м. принесло передову статтю п. н. *„До помилок українського націоналістичного руху“*. Стаття сміливо заторкує нетрі революційного підпілля. Подаємо її з невеличкими скороченнями:

„Ще ніколи український громадянин наших земель не мав нагоди бачити так виразно і в такій цинічній наготі всієї, до досконалости доведеної, новітньої техніки боротьби з підземними організаціями. Та ще ніколи цей сам громадянин не мав нагоди переконатися, у яке безвихідне трясовиння зіпсуття докотилася українська підземна організація, яка неподільно і безвстережно опанувала душі і серця української молоді. Самбірський процес розкрив небувалий в історії всіх революційних рухів факт паралїжу революційної конспірації при допомозі двацятилітніх конфідентів... Бо разом з двома обвинуваченими процес розкрив уже пять прізвищ гімназистів або студентів університету, які з пацановою легкістю робили „революцію“, як і віддавалися на послуги поліції. Маємо повне право припускати, що при іншій тактиці оборони, яка чомусь не вважала за відповідне тягнути за язик свідків, високих поліційних достойників, звільнених до того від урядової тайни, — можна було довідатися тих прізвищ ще більше...

Ми вже згадували, що вважаємо явищем природним те, що в ОУН опинилися конфіденти. ОУН, як і революційна організація, не могла бути вийнятою зпід права, під яке підпадають усі того роду організації. Могутня нелегальна партія російських есерів була попросту опанована охраною. Можна було казати, що охрана командувала партією. Що найменше кожний третій есер був конфідентом охрани, яка при допомозі тих конфідентів керувала всіми майже виступами партії. Маючи все на поготівлі кілька атентатів, охрана шахувала ними уряд і полагоджувала при допомозі атентатів, інспірованих конфідентами, а виконаних членами партії, свої порахунки з незгідними собі державними достойниками. Відомий є гумористичний випадок, коли одна, зле поінформована провінціональна охрана заарештувала раз нелегальні сходини, в яких брали участь всі до одного самі конфіденти, що себе взаїмно не знали. Відомо теж, що голова фракції більшовиків у четвертій думі, один з найбільш довірених Леніна, Малиновський, був на службі охрани. Його декларації, редаговані за кордоном Леніна

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego: Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w składzie S. O. W. Medyński jako przewodniczący, S. O. D. J. Locker i Dr. L. Dworzak jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 257 czasopisma „Dilo“ z daty Lwów dnia 1. 10. 1933 do Sygn. VI 1 Pr. 470/33 na posiedzeniu niejawnem w dniu 4. października 1933 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 29. 9. 1933 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo“ Nr. 257 z daty Lwów dnia 1. 10. 1933 zawierającego w artykule Wisty z Wołyni od słów Byti szyby i t. d. do końca artykułu. W nowynkach art. p. t. Za żydiwski w całości zamieniona wyst. z art. 170 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu rozszerzanie nieprawdziwych wiadomości o stosunkach bezpieczeństwa publicznego na Wołyniu i w powiecie Skolskim by wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący Medyński w. r. Protokuł. Turkiewicz w. r. Za zgodność Janowicz st. sekretarz.

ком. були цензуровані перед виголошенням віцедиректором департаменту поліції, Віссаріоном. Найцікавіше те, що оригінал одної з таких декларацій, виготовлених Леніном, найдено недавно в архівах охрани. Показується, що цензура віцедиректора поліції полягала на тому, що він місця, які йому видавалися за мало скрайніми, перекреслював і заступав їх уступами більше скрайніми, ніж проектував Ленін.. Все це історичні факти. І тому не потрібно дивуватися, чому в нас не мав би бути можливий Барановський, коли деінде і при подібних умовинах можливий був Азев і Маліновський.

Всеке здивування й обурення тут не поможуть. Громадянство, в першу чергу молодь, повинна докладно зрозуміти, що революцію не можна робити за всяку ціну, хочби при допомозі гімназистів. І що до революції треба людей не лише готових до посвяти і з почуттям ризика, але перш усього треба характерів. Що, врешті, цього всего за мало, коли все це не побудоване на непохитній, глибокій моралі. Трьох чинників бракувало українському підземеллю: політичного розуму, моральних

них підстав і відповідної соціальної верстви, яка вважала б національну революцію одночасно своєю соціальною справою. Скочуючися по лінії найменшого опору, те підземелля поширилося серед молоді і — згангреновало її. Воно докотилося до жахливого явища, що серед найбільш активних молодих одиниць затерлося поняття добра і зла, що в них ідейність розплилася у якомусь кошмарному сатанізмі, який одинаково плодив конфідентів, як і агітаторів проти української Церкви...

Ця етична декаденція йде рівнобіжно, крок у крок з політичною. Ми вже згадували про політичну залежність виступів підземелля від укритих режісерів. Згадували ми, що класичним зразком цієї залежности є саме вбивство Голувка і що її кошти покривала ціла нація, перш усього її легальні організації, як ось після саботажів 1930 р.

Дальшим наслідком цієї політичної декаденції було втягнення цілого найновішого українського націоналістичного руху в підземелля, і то в його суто боєву ділянність. Це найфатальніша наша політична помилка останніх літ. Вона вияснює майже всі вагання української національної політики останніх часів, злощасну проблему „батьків" і „дітей", створення релігійного фронту, атомізацію українського політичного світу. Рух, якого завданням було захопити і відновити все громадське життя, отрясти з нього зневіру й апатію, перемінити біль у постійне зусилля, став монополем одиниць, що скрились за анонімність і революційну недосяжність, зійшов на послуги сил, про які не можна було ніколи сказати, де кінчаться власні, а починаються чужі. І — довів до втечі від громадської праці, поглибив зневіру ще більше, створив у політичному житті дикі поля, на яких бушують вовчі інстинкти і всевладно царить пайдократія.

Нація котиться до катастрофи. І скочують її не лише інспіратори атентатів а ля Голувко, але й анонімові автори летючок і бюлетенів, поширених масово поміж молодю, особливо сільською, але й ті провідники української нелегальщини, які у своєму офіційному видавництві ще в липні-серпні цього року беруть в оборону українського Азева...

На жаль, автор обмежується до ствердження негативних фактів та не ставить справи позитивно: що треба робити, щоби ті відносини оздоровити...

„НОВА ЗОРЯ".

Обширну передову статтю п. н. *„Самбірський процес" — кілька уваг про його причини* — принесла „Нова Зоря" з 8. ц. м.

Автор ствердує передовсім, що головною підставою процесу це високо ненормальні відносини, що від 15-ти літ панують на українських землях у Польщі. Відповідальність за них несуть в першій мірі поляки. Ті відносини хвилюють всіх українців у краю і на еміграції, та в першу чергу молодь. Це природне і зрозуміле. Реакція української молоді подібна до реакції польської молоді в Австрії (до 1848 р.) і в Росії (до 1914 р.). Спершу те реагування було одиничне, потім масове. Головна причина цього останнього — розвязання „Пласту" та зігнання молоді в підпілля. Чимало причинилося до того стану постійне гльорифікування поляками згаданої революційної діяльности польської молоді.

З другого боку автор обвинувачує й українську політику, що вона мала на молодь неґативний вплив.

Найменше належить обвинувачувати за невідповідальні вчинки української молоді — саму українську молодь. Бо ті вчинки загал української молоді робить в найменшій мірі і намірі. Та маючи багато вирозуміння для почувань й ідеалізму загалу молоді, ми всеж таки мусимо вимагати від неї одного: щоб українська молодь своїми невідповідальними вчинками не шкодила українському народові. А так воно, на жаль, є.

Не будемо в отсій статті пригадувати всіх шкід, які досі зробила українська молодь українському народові своїми невідповідальними вчинками. Бо ті шкоди ще кожний з нас добре памятає. Скажемо тільки загально: невідповідальні вчинки української молоді в останніх часах були того роду, що чимраз настирливіше виринало питання, хто властиво аранжує ті вчинки — українці чи ворожі українцям чинники? Бо наслідки тих учинків були для українців завсіди дуже шкідливі. А завершенням тих шкід була лихої памяти пацифікація 1930 р., котра завдала українському народові в Польщі удар, з якого він не прийшов вповні до себе по нинішній день.

Нарешті те, на що досі вказували тільки наслідки невідповідальних вчинків української молоді, відкрив в цілій наготі самбірський процес: тими вчинками української молоді кермували законспіровані провокатори!...

Немало тих провокаторів відкрив самбірський процес. Всі вони були в підземній організації української молоді й одночасно — на службі польської поліції як її конфіденти. Найвизначнішу ролю відіграв головний „герой" самбірського процесу Роман Барановський. Прямо гидь бере від його цинічних зізнань. Навіть представники польської поліції не могли скрити перед судом свого обмерзіння таким конфідентом, як Барановський. І тим провокаторам, зокрема Барановському, свято вірила українська молодь і виконувала їх прикази! Виконувала і — йшла на певну смерть!...

Отсе дотеперішнє довіря української молоді до всяких конфідентів і взагалі до всяких анонімних провокацій у виді „революційної" бібули з одного боку, і недовіря тої молоді до відомих українських громадянських діячів й організацій з другого боку — це найбільш жахливий факт в українськім національнім життю на українських землях при Польщі в останніх часах.

Та нема злого, що не вийшлоб на добре. Самбірський процес повинен отворити очі українській молоді. Вона повинна негайно завернути з дороги, якою йшла

досі, ведена несвідомо ворожою рукою. Вона повинна нарешті зрозуміти, що Україні потрібна передовсім позитивна праця. Бо самою негацією ще ніхто не збудував нічого, тільки валив. Наглядним доказом того якраз — Україна.

Самбірський процес виявив виразно, що українські підземні нелегальні організації пересякли наскрізь конфідентами і провокаторами. Ті конфіденти і провокатори так законспіровані, що не викликали найменшого підозріння не тільки серед рядових членів українського підземелля, але навіть в його проводі. Тепер провід того підземелля побачив наглядно стан того підземелля в цілій його жахливій наготі. Тому коли той провід справді відчуває якусь відповідальність за свої вчинки, то він повинен негайно розвязати всі українські підземні організації на всіх українських землях при Польщі і тим способом вирвати українську молодь з обіймів провокації.

Автор ставить справу руба, однак його льоґічний висновок всетаки проблеми не вичерпує: бо коли на вступі автор признав істнування обєктивних умовин для істнування підпілля (широко про це говорив на процесі один оборонець), то формальним розвязанням істнуючих організацій проблема підпілля ще не буде вирішена. Правда — це тема окрема.

„НОВИЙ ЧАС".

У передовій статті п. н. *„Рефлексії"* (з 9. ц. м.) автор оперує такою бомбастичною фразеольоґією, що в тому патосі цілком гине думка — якщо її автор статті взагалі мав.

Інституція провокаторів й конфідентів — вічна. Є вони під поверхнею, є вони й на поверхні життя. Чим тяжчі життєві умовини, чим слабші моральні основи одиниць, що творять якусь спільноту, чим більша їх легкодушність й непідготованість — тим частіші серед них провокатори й конфіденти, тим більший і довший засяг їх ділання і впливу.

Самбірський процес — це нещастя. Але разом з тим це — школа, з якої багато можуть навчитися ті, що вчитися хочуть.

Самбірський процес — це була для українського громадянства велика проба. Але „кожна проба не є небезпечна, якщо до неї підходиться з відвагою" — каже Гете. Тої відваги власне треба тепер українському громадянству — і старому й молодому. Відважно треба заглянути у вічі фактичному станові і витягнути з того висновки.

Але ті висновки в ніякому випадку не можуть бути подібні до настроїв, які в деяких середовищах відчувалося підчас процесу. Не вільно втікати з фронту творчої праці і зашиватися у свою виключність. Не вільно генералізувати поодиноких фактів і приходити до висновку, що усьо нічого не варте. Висновок може бути тільки один: Ствердивши, що є зле — закасати рукави і змагати до того, щоби було добре!

При цьому не треба забувати на одну життєву правду: Підземелля є завсіди відбиткою надземелля. Чим сильніші прояви капітулянтства серед старшого громадянства, тим сильніша реакція на те серед молоді. Чим більше проявів прилюдного згіршення серед старших, тим більше провокаторів й конфідентів серед молоді.

Не вистарчить плакати над занепадом моралі серед молоді і на неї кидати камінням. Треба з тим занепадом боротися. А боротися можна тільки одним засобом: Власним геройством, власною жертвенністю, власною прямолінійністю, власною витревалістю, власною безкористовністю.

— Що значить „закасати рукави і змагати до того, щоби було добре" і що значить „треба з занепадом моралі серед молоді боротися", — коли тут-же одночасно маємо демаґоґію (а кожна демаґоґія є неморальна) про „капітулянтство старшого громадянства" — не знаємо. Колиж не слід ґенералізувати фактів деморалізації і зради серед підпілля, то може й не слід би ґенералізувати фактів морального заломання серед старших громадян... Але що мають діяти провідники підпілля, як воно повинно виглядати і яка тут роля „старшого громадянства" — про це у статті ні слова.

З церковних справ.

УСПІХИ УНІЙНОЇ АКЦІЇ НА ВОЛИНІ.

В дні 3. IX. відбулося посвячення новозбудованої греко-кат. церкви в селі **Кусківці Великі**, пов. Кремянець. На посвячення тої церкви прибув Преосв. д-р М. Чарнецький в окруженні 10 священиків, між якими був протоерей о. Табінський, ректор папської семинарії в Дубні о. Домбровський, о. декан Додик і ін. Церква в Кусківцях — це перший мурований храм, збудований по війні уніятами на Волині. Заслуга в цьому пароха тої церкви о. Іліяна Гука, б. православного черця, який, маючи нерідко тільки сухий кусень хліба при собі, відбував тяжкі подорожі по ближчій і дальшій околиці, де збирав лепти на будову церкви для своїх парохіян. Своїми невсипучими заходами й великою енергією довів він до того, що впродовж двох літ вибудовано простору муровану церкву, покрито її оцинкованою бляхою, а нутро прикрашено гарним дубовим іконостасом роботи п. Павловича з Кремянця.

При цій нагоді варто згадати, що православне населення сусідніх сіл витало Преосв. Чарнецького в часі його переїзду дуже святочно (прим. села Бодаки і Маневи). А після посвячення церкви в Кусківцях Вел. зголосилось до

епископа Чарнецького кілька делегацій від православного населення довколичних громад з проханням приняти їх до уніятської церкви і прислати їм уніятських священиків.

До числа нових уніятських парохій на Волині прибуло село **Тотовичі**, пов. Сарни (в дійсности вже на Поліссі), де перейшла на унію частина православних. Духовні потреби нових вірних обслуговує тимчасом о. Ксенофонт Керша з Антонівки.

НАРАДИ УНІЯТСЬКОГО ДУХОВЕНСТВА В КОВЛІ.

В днях від 29. VIII.—2. IX. ц. р. відбулися в монастирі оо. Редемптористів у Ковлі реколекції для священиків греко-кат. обряду луцької дієцезії. На реколекції прибули всі священики з дієцезії з вимком двох, що мусіли тоді залишитись дома. Реколекційні науки подавав редемпторист о. Роман Бахталовський, практичні інструкції — сам еп. Чарнецький. По реколекціях відбулася коротка деканальна конференція під проводом новоіменованого декана о. Василя Додика, пароха в Оджжутичах.

ЄЗУЇТИ-УНІЯТИ НА ЗАКАРПАТТІ.

В закарпатських ґазетах читаємо: До оо. Василіян і Редемптористів, що працюють з успіхом на Закарпатті, прибувають тепер ще й Єзуїти східного обряду, які мають заложити в Мукачеві інтернат для хлопців. У новіціяті віцепровінції словацької в Ружомберку є вже від кількох літ кількох вихованків із Закарпаття. Тепер перейде до праці на Закарпатті крім них мабуть також кількох Єзуїтів словацької народности.

До цієї вістки слід додати, що в деяких українських кругах на Закарпатті істнує побоювання, що Єзуїти східного обряду, висланники яких бували вже передше на Закарпатті, де не крилися зі своїми русофільськими симпатіями, можуть і тепер сприяти русофільському рухові.

Німецькі інтереси в південно-східній Европі.

БЕРЛІН, 10. X. ПАТ. Віцеканцлер Папен виголосив на конґресі промисловців у Франкфурті над Меном промову, в якій між іншим заявив, що Німеччина незалежно від зміцнення внутрішнього ринку мусить також удержувати і розбудовувати свої господарські інтереси за кордоном. Недавно в Будапешті промовець міг ствердити, що між Німеччиною і краями південно-східної Европи є можливости взаїмної виміни товарів. Дотеперішню методу роблення дорибочних умов, щоби допустити німецькі аграрні товари, уважає Папен нераціональною, підкреслюючи, що господарські взаємини між Німеччиною і краями південно-східної Европи вимагають взаїмного органічного повязання їхніх господарств. Німеччина хоче жити і працювати у спокою, але ніколи не виречеться своїх непередавнених прав, до яких Папен зачисляє перш усього домагання рівноправности й безпеки.

——o——

Розбройна конференція знову радить.

ЖЕНЕВА, 10. X. ПАТ. Після 3-місячної перерви вчора перший раз зібралася президія розбройної конференції. Предсідник Гендерзон зложив довшу декларацію, в якій зазначив, що завдяки його візиті по столицях Европи осягнення порозуміння не стрічається з більшими трудностями. До легких справ промовець зачисляє справу контролі зброєнь і означення напасника. До трудніших зачисляє найперше справу, як довго має тревати конвенція, що містить у собі справу 4-літнього пробного часу, 2) тонаж танків і калібер артилерії, 3) справу тяжкої зброї, 4) фабрикації й торговлі зброєю, 5) військового летунства та санкцій на випадок нарушення конвенції. Найтруднішою є справа санкцій та стосування принципу рівности, в якому міститься признання Німеччині дефензивної зброї. Вкінці предсідник Гендерзон виступив рішучо проти відкладання головної комісії конференції.

Президія рішила скликати ще раз засідання в суботу і згідно з давнішим рішенням засідання головної комісії в понеділок 16. ц. м.

Англійський розбройний проєкт на овиді.

ПАРИЖ, 10. X. ПАТ. На основі інформацій агенції Аваса англійський мін. Саймон вертає в середу до Женеви, де відбуде конференцію з Поль Бонкуром. Перед його виїздом до Парижа на засідання ради міністрів Поль Бонкур вертає до Женеви в суботу, щоби того дня взяти участь у нараді президії розбройної конференції, де буде предложений повищий текст англійського розбройного проєкту з доповненнями, зробленими в часі останніх дипльоматичних розмов.

Успіх розбройної конференції залежить від Англії.

БЕРЛІН, 10. X. ПАТ. На основі повідомлення бюра Конті вчорашню промову Гендерзона на засіданні президії розбройної конференції приняла німецька делеґація як вступ до відновлення розбройних нарад. Німецькі кола в Женеві підкреслюють опанування і тверезе становище Гендерсона, зате не скривають невдоволення з приводу декларації державного підсекретаря Ідена, що говорячи про неспокій в Европі, викликаний недостачею недовіря, натякнув на Німеччину. Доля конференції, на думку бюра Конті, залежатиме від того, чи Англія без упереджень і річево зрозуміє та виконає функції чесного посередника, які конференція поручила її представникові.

Притягаюча сила.

Враження з Української Католицької Вищої Школи в Стемфорд.

Ню Йорк, 22. вересня 1933.

В четвер, 21. вересня 1933. четверо нас: Впр. о. канонік Володимир Лотович, його дружина, молодий джерзиситський громадянин — співак Василь Гела і я з ними, всі ми виправились до Української Католицької Вищої Школи в Стемфорд, уперше після її отворення. Щоправда, я трохи боявся, щоб не розчаруватися. Величаве свято відкриття школи в День Праці 4. вересня минулося, люди розіхалися і все замовкло. Коли хто мовчить, то це значить, що нема що сказати. А тут саме аж проситься щось подати до прилюдного відома після такого здвигу. Неспокій збільшували також наші сумні досвіди з минулого. Все, що ми зачинали, якось пізніше не так складалось, як бажалось. Ануж, повториться ще раз наша нещасна історія.

Перший образок, який притягнув наше око при вїзді до шкільного величавого парку, це гурт юанків, що на майдані грали копаного мяча. Було це після 4 години пополудне. Цей перший вид нас підбадьорив. Парк був пустий ще перед тижнем. Сьогодні він роїться дітворою. Отже є вже наш молодий доріст. Між хлопцями є й учитель, п. Михайло Нагірний. Це ще більше підносить нашого духа. Значить, це не пуста хлопяча забава, але зорганізована, на підставі всяких правил. Отже маємо відразу зазаток зорганізованого спорту в Америці. Другий учитель, п. Олександер Тиханський, занятий чимось іншим в будинку. Видко, є подія праці.

Все меткий, все всміхнений, а все заклопотаний справами школи, ректор установи, Впр. о. Павло Процько, виходить нам на зустріч. Радо нас витає, бо це перші відвідини громадян після відкриття школи. Ми знову спрагнені якихсь вістей. Засипуємо його на випередки найріжнішими питаннями.

„Постривайте“ — відказує з усмішкою о. ректор. Дайте мені відсапнути. Все розкажу, а тепер скажу загально: „Йдемо на зустріч ідеалові.“

— Чи справді так!? — викрикую з нетерплячки. Отже всі мої сумніви розвіяні.

Але ми маємо обговорити з о. ректором цілу низку питань, звязаних з викінченням недавнього свята. Головний впорядчик свята, о. В. Лотович, просить мене принести з авта торбу з документами. Я мерщій кидаюсь у напрямі авта і по дорозі стрічаю знайомого хлопця. Це студент з Ню Йорку. Витає мене сам і тішиться, що я приїхав. Він стільки чув про цю школу від мене, що почувається до обовязку поділитись своїми враженнями зі мною. Я не маю часу, але слухаю і перекидаємось питаннями й відповідями. Учні почуваються як дома, при рідній мамі. Учителів та о. ректора ідеалізують. Мають хату справжню міліонерську палату. Повітря чисте й свіже, бо недалеко ліси й море. Господиня, що управляє кухнею, аж тремтить над кожною дитиною, щоб їй маму заступити. Це наша громадянка-господиня, що пішла сюди працювати з пожертвою, „щоб помогти святому ділу по своїм силам“ — як каже. Юнаки про те все знають і стараються не перебирати в харчах.

Хлопець, розповідаючи це прихапцем, дивується, що тільки ідеалізму серед наших людей. — „А як ті люди про нас так дбають, то видко, що це важне діло“ — міркує він.

— А як ведете себе в школі? — питаю.

— Про це нехай вже скажуть учителі — відповідає хлопець серед загального реготу товаришів, що нас обступили.

Але я мушу спішити з документами. Прощаюсь з учнями, всі махають руками

В нас обмаль часу, мусимо ще нині їхати назад до Ню Йорку, приступаємо відразу до полагоди справ. О. ректор веде нас до шкільної салі, приміщеної на долині. Вікна з вітражами, дають враження каплиці у смерку, бо зближається вечір. Після обговорення справ, з якими ми приїхали, переходимо знову до школи. Приходить учитель, п. Нагірний. Не може натішитися тим, що йому припала честь пустити в рух школу. Він був уже раніше учителем в іншій вищій школі — отже має практику. Другий учитель, п. Тиханський, був навіть часовим управителем такої одної „гайскул“. Отже знаменито зібрані сили. Третій учитель, місцевий священик, доктор фільософії, о. Василь Федаш, також молодий, достроюється до тамтих тимбільше, що всі вони родом з одної парохії. Оліфанту. Цікавий збіг обставин! О. ректор признається, що й він не старий і тому може дати собі раду з навчанням української мови, бо треба майже з кожним учнем учитися окремо. Деякі не знають навіть азбуки! Отже покищо стільки лекцій, скільки учнів. А крім цього ще наука церковного співу, й обряду. Цього останнього учні вчаться практично в часі ранньої Служби Божої, бо школа ведена наскрізь релігійно.

Отже довідуємося: є три кляси відразу, деяких предметів учаться учні з двох кляс разом на підставі пляну, приладженого католицьким університетом з Вашингтону і звідтам прислано підручники. Школа почалася в середу 13. вересня богослуженням у каплиці, де явилися всі учні, отже й ті, що мешкають у місті. Разом усіх є 21. Найбільше є з самого Стемфорду, бо аж 8! Але лише половина з них українці; трьох ірляндського роду, один німець.

Не можемо натішитись тим: так то нашу школу шанують чужі, а самі свої бояться загнати хоч сотнею своїх дітей.

— Не журіться, тим — каже п. Нагірний. — Ми постараємось, що це буде найліпша вища школа в цілому стейті Конетікат. Теперішній матеріял знаменитий. А ми також не дармуємо! І випростувався молодий пан професор та сердечно засміявся. Він почувається гордим з того, що йому доручили науку в самих початках і він хоче зробити з неї гордість української громади в Америці.

Ми приплескуємо руками, начеб хотіли бити „браво“. Учитель червоніється з признання.

Потім показує катальоґ учнів. Отже крім згаданих вісьмох зі Стемфорду є ще двох з Ню Йорку, один з Бруклина, трьох з Філядель-

фії, один з Оборн, Н. Й., один з Фініксвіл, під Філядельфією, один з Йонкерс, Н. Й., трьох аж з Пітсбурщини (Ембрідж, Барнесборо, Смозкран), один зі Совлджерс, Пенсильвенія. Отже не так мало, як здається. „Як перейдемо перших два місяці, як учні викажуться поступом, то піде слава по всій американській Україні!“ — каже радісно пан професор.

Але задзвонив дзвінок і почало юнацтво збігатись на вечерю. Ввійшов до сумежної їдальні і пан учитель. За хвилинку чуємо хор унісоно: „Отче наш...“ У цій міліонерській палаті йде хором українська молитва.

Гостинний о. ректор просить нас на перекуску до малої окремої кімнатки. Замісць перекуски маємо справжню українську вечерю. Ту саму, що їдять учні. Є всього доволі, все приладжене смачно й здорово. Обслуговує українська дівчина, що щойно обслужила учнів. Вона служила в багатих людей, але прийшла сюди, щоби навчити наших хлопців світової поведінки при столі. І ця наша дівчина прийшла сюди з ідеєю!

Прощаємось з о. ректором, але поперед нас пересувається наш сільський дядько. Він доглядає ладу в городі „Я щасливий, що можу тут працювати. Я колишній господар у свому селі в Галичині, хочу тут завести взірцеве господарство!“

Все тут своє, всюди лунає українська мова, лише наука предметів, приписаних шкільною владою, відбувається в англійській мові. Зате маємо дістати право прилюдности.

Так, це українська школа, але на американській землі.

„Квод бонум, фавстум“ — казали давні римляни. А по нашому: „З роси, з води...“ хай щастя сплине на цю школу і нехай вона оправдає наші бажання і наші надії і велитенську журбу її основника, Преосв. Константина Богачевського, українського католицького Владики в Злучених Державах.

Семен Демидчук.

——o——

Японія протестує.

ТОКІО, 10. X. ПАТ. Міністр закорд. справ рішив зложити радянському урядові протест, щоб остерегти Москву перед поширюванням вісток, на основі яких Японія задумує заняти східно-китайську залізницю. Японська преса продовжає нападати токійський відділ радянської офіціяльної телеграфічної агенції ТАСС, хіба, що радянський уряд перепросить або відкличе ті вістки.

За напад на почту у Трускавці.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ

Самбір, 9. X. 1933.

Розправа почалася точно в год. 9. рано. На салі публики мало. Вводять підсудних, які держаться бадьоро; всі в чорному, крім Ількова, який має на собі ясне літнє убрання.

Входить трибунал у такому складі: предсідник судді окр. суду **Купровський**, вотанти: окр. судді **Хшонщевський** і **Пайпер**, резервовий суддя **Смогожевський**, протоколянт апл. **Подгурський**. Обвинувачує прокуратор окр. суду в Самборі **Зельонка**. Боронять: обв. Лоцуняка **д-р Іван Рогуцький** і **д-р Вол. Гуркевич**, обв. Лабівку **д-р Волошин Іван** і **радн. Лісікевич Теодозій**, обв. Ількова **радн. Іван Білинський** та **адв. Гриць Кульчицький**, обв. Петрова **д-р Юліян Рабій** і **д-р Білинський Петро**.

Всі обвинувачені до вини призналися, хоч не дали вияснення, де поділися забрані гроші. До розправи покликано 45 свідків, переважно місцевих поліційних функціонарів, присутніх на почті в часі нападу клієнтів і функціонар почти.

По вильосуванні й устійненні суддів присяглих, які в цьому процесі складаються з самих інтелігентних людей, приступив протоколянт до читання акту обвинувачення, яке тривало майже дві години. Із зацікавленням прислухується читанню батько Лоцуняка, підчас коли мати Лабівки безустанно плаче.

По 10-мінутовій перерві почали переслухувати першого обв. **Петра Лоцуняка.** Він признається до членства в ОУН і до участи в нападі але не признається до вини. Опісля описує напад на почту. До почтового уряду увійшли перші Гнатів з Данилишином; Біласа Лоцуняк не бачив ані у хвилині входу, ані після виходу з почти. На почту увійшов Лоцуняк останній. Бачив, що ще є час, приступив до віконця і зажадав переказу на гроші. Коли почув крик „Руки в гору“, відскочив до дверей, повторив цей крик і почав вимахувати револьвером. Якийсь старший пан хотів увійти, одначе обвинувачений крикнув до нього „Руки в гору, прошу цофнутись!“ На це сказав той пан: „Я не добре розумію, але що властиво сталося?“ Одначе послухав і пішов до почекальні. По якімсь часі вибіг з касового відділу Гнатів у темних окулярах з отвореною течкою в руках. Данилишин замкнув течку і взяв для себе. При відвороті Гнатів знову був перший, а обвинувачений останній. Біг з Лабівкою. По дорозі почули кілька стрілів. Думав, що це поліція. На дорозі стояло якесь авто. Обв. загрозив шоферові револьвером. Одначе передтим підчас бігу віддав стріл у повітря. Біля ліса зійшлося їх чотирьох. Лабівка жалувався, що є ранений в руки. Ще передтим перевязали йому руки, опісля в стозі сіна скрили револьвери й окуляри Лабівки. На хвилину обв. вступив до Лабівки, а опісля пішов домів. Сховані предмети виняв зі стога по кількох днях і видав на припоручення Лабівки якомусь незнаному чоловікові. Значно пізніше Лабівка сказав йому, що в нападі взяв участь і Василь Білас, якого він не знав. Грошей обвинувачений не брав, бо не йшов по гроші для себе, а для організації. Вкінці заявляє, що до вини не почувається, бо може відповідати тільки перед своїм народом. Але що робив усе для свого народу і для своїх ідей, то ніякої вини за собою не чує.

На запити прокуратора обв. каже, що є певний того, що гроші з того нападу обернено на цілі організації.

На запит адв. Рогуцького ще раз стверджує, що до УВО вступив тому, бо по розвязанні „Пласту“ не мав ніякої можливости для організаційної праці.

На запит адв. Петра Білинського стверджує, що як гімназист на припоручення Гнатова до УВО не належав і в праці цієї організації участи не брав.

По перерві в год. 2. став зізнавати другий обвинувачений **Михайло Лабівка,** салінарний робітник родом зі Стебника. Десь в лютім або березні 1931 р. пізнався з Василем Біласом. Балакали про УВО. Василь Білас втягнув його до організації, одначе присяги Лабівка не складав. До комунізму ніколи не почував ніяких симпатій. З Гнатовим пізнався в той спосіб, що Василь Білас припоручив йому піти в ліс т. зв. „Дуби“, де чекатиме на нього чоловік, який є Гнатовим. Так дійсно було, але розмови з Гнатовом ніякої тоді не вів. Напад на жид. Народній Банк в Тустановичах зорґанізував Василь Білас. По тім нападі обв. зійшовся з Гнатовим, який сказав: „Хлопці, ви добре списалися, але буде друга робота“. Тою другою роботою мав бути напад на почту. Перша проба нападу не вдалася, бо Гнатів стрінув на дорозі знайомого, — боявся деконспірації, тому наказав відворот. Було це на кілька днів перед виконанням нападу. Дальше обв. оповідає про свою участь у нападі. Приказ вийшов від Гнатова. Револьвер дістав від Василя Біласа, який сказав йому, що має вже 6 учасників, а потребує 7-го. Чи тим 7-им мав бути Петрів, обв. не вміє виязнити. Критичного пополудня обв. разом з Лоцуняком, узброєні в револьвери, пішли на збірну точку. В лісі на Помірках вони зібралися і Гнатів розділив функції. До касового відділу мав увійти Білас і Гнатів, а обв. мав стояти у входових дверях. По дорозі до уряду стрінув коло церкви робітників зі свого села і дуже боявся, щоби його не пізнали. До касового відділу увійшли Білас і Гнатів, а ситуацію в почекальні опанував Данилишин, який крикнув: „Руки в гору!“ Біля себе бачив обв. тільки Данилишина і Біласа, натомість не бачив Ількова і Лоцуняка. Почув кілька стрілів, але хто стріляв, не знає. Стояв ок. 5 хвилин. Не бачив, чи хто щось виносив. При відвороті на переді йшов Гнатів, дальше Білас і Данилишин, а за ними пішов обвинувачений. На вулиці хтось крикнув слово „поліція“ і всі почали втікати городами в напрямі ліса. Там зійшлися всі учасники знову, бракувало тільки Біласа. Гроші взяв, здається, Білас, якого обв. уважає за найбільше спритного. В часі втечі Данилишин, який біг найближче обвинуваченого, пострілив його в руку (тут обв. показує близну предсідникові і суддям присяглим). Бачив, як Гнатів ніс течку. З ліса обв. з Лоцуняком пішли до Стебника. Прийшли домів в 9. год. вечором. Звороту револьверів зажадав Білас і обв. звернув їх через Лоцуняка. Що сталося з забраними грішми, обв. не вміє вияснити. Думає, що пішли на організаційні цілі; зрештою обв. навіть не питався, бо він здисциплінований член і виконав тільки приказ, а з грошей собі нічого не взяв.

На запит предсідника вияснює, що Петрова пізнав щойно в дні нападу. До ОУН втягнув також Лоцуняка і то на приказ В. Біласа. В місяць по нападі стрінувся у Дрогобичі з Петровим і спитав його, як він утікав. На це Петрів відповів, що спокійно йшов собі дорогою. На запит предсідника обв. вияснює, що Петрова в почтовім уряді не бачив.

Суддя Хшонщевський: Чи ви застановлялися коли над приказами, які ви мали виконати?

Обв.: Так, бо часом людина не в силі виконати приказу, прим. я не вбив би людини.

Суддя Пайпер: Яким порядком ви верталась з уряду і чи можна було оглядатися?

Обв.: Партіями у віддаленні 200 кроків; чи можна було оглядатися, не знаю.

Суддя Пайпер: Чого ви їздили свого часу до Стрия?

Обв.: Я їздив прощатися з Лоцуняком, який ішов до війська, в кожнім разі не їздив вербувати членів до УВО.

Суддя Пайпер: Чи ви знали, на що йдуть гроші з експропріяційних актів?

Обв.: Я ніколи не застановлявся над тим.

Обор. Волошин: Чому ви вступили до ОУН?

Обв.: Бо я уважав це своїм обовязком.

Обор. Волошин: Що ви чули про 1918 р.?

Обв.: Я маю вуйка, який брав участь у визвольних змаганнях і він мені розповів про те, що ми мали свою державу, військо і т. д.

Обор. Волошин: В який спосіб ви втягнули Лоцуняка до організації?

Обв.: Я давав йому читати „Сурму“ й інші видання.

Предсідник: Чи ви самі були вже тоді членом, як втягали Лоцуняка?

Обв.: Так, хоч я присяги не складав.

Обор. Рабій: Хто в часі нападу стояв на коридорі, а хто за дверми?

Обв.: Не знаю.

Обор. Волошин: Що вам грозило в разі невиконання приказу?

Обв.: Смерть.

Предсідник: Чи ви знаєте Різняка?

Обв.: Це мій знайомий. Як я входив до почт. уряду, він саме виходив і хотів зближатися до мене. Я моргнув і стягнув уста на знак, щоби він не зближався до мене. Він зрозумів і відійшов.

Обор. Волошин: Які ви мали інструкції щодо вжиття зброї?

Обв.: Ми мали стріляти тільки на пострах в повітря.

На запит прокуратора, чому всупереч виразному заказові таки стріляли в напрямі утікаючих урядовців, обв. вияснює, що опісля Василь Білас робив докори за недоцільне вживання зброї.

Обор. Іван Білинський: Чи ви чули слова „Niech się pani nie boi, pani się nic nie stanie“?

Обв.: Не чув.

Обор. Гуркевич: Чи учасники нападу мали маски?

Обв.: Не мали.

Обор. Гуркевич: Чи ви читали польську книжку „Akcja pod Bezdanami?

Обв. Так, читав.

На цім предсідник перервав розправу до 9 години слідуючого дня.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Нинішня розправа почалася від переслухання **обв. Миколи Ількова,** який признається до закидуваного йому злочину, одначе до розправи нічого нового не вносить.

Опісля зізнавав останній обвинувачений **Евген Петрів,** що зложив споміж усіх підсудних найдокладніші зізнання. М. ін., у противенстві до інших обвинувачених, заявляє, що після вступлення до ОУН зложив присягу на револьвер, яку від нього відібрав Гнатів. Описуючи напад на почту, Петрів подає, що на самій почті не був, бо по дорозі з місця збірки в лісі на почту змилив дорогу, а до того ще розвязались йому шнурівки. Це опізнення спричинило, що поки дійшов на почту, його товариші, після виконання нападу вже втікли. Опісля на запити оборонців оповідає, що після розвязання „Пласту“, не маючи змоги працювати, ще досі, легально, вступив до ОУН.

ПЕРЕСЛУХАННЯ СВІДКІВ.

З черги трибунал приступив до переслухання свідків, у першу чергу тодішнього персоналу почт. уряду у Трускавці. Ті свідки по черзі описують цілу подію, не вносячи зрештою нічого нового до розправи. Ніхто зі свідків, з виїмком нижчого почт. функціонаря Антона Ліськи, який пізнає обв. Лабівку як того, що стояв з револьвером при дверях до галі, не пізнає нікого з учасників. При конфронтації Лабівка признає, що так у дійсности було.

На цьому в год. 12.35 відложено нинішню розправу до середи, год. 9. рано

—o—

Торгуються за воєнні довги.

ВАШИНГТОН, 10. X. ПАТ. Сьогодні розпочинаються тут англійсько-американські розмови в справі воєнних довгів. В тих розмовах американці мають заняти становище приязних слухачів, залишаючи англійцям дбати про успіх переговорів. Підсекретар скарбу Ечесон відбув низку розмов з президентом Рузвельтом, від якого одержав інструкції в справі переговорів.

—o—

Летунський рекорд.

МОСКВА, ПАТ. Летун Демченко на гідроплані Ц. 55. здобув рекорд лету. Перелетів шлях Вятка—Петропавловськ на Камчатці 4770 км. у 40 годинах. Летів над горами Камчатки на висоті 2200 м.

З організаційного руху.

СОЛОТВИНЩИНА.

У звязку з відмовою повітових організацій УНДО відбулися дня 27. 9. ц. р. довірочні збори членів і мужів довіря УНДО зі судової округи Солотвина з ціллю створення Повітової Організації, яка від виборів не проявляла ніякої діяльности. Реферував адв. д-р Л. Горбачевський про потребу і значіння політичної організації взагалі, після чого делегат Повітового Народнього Комітету УНДО з Надвірної адв. д-р Микола Николайчук реферував про програму, тактику і діяльність УНДО, а проф. Лихач з Надвірної про національну і партійну пресу. Після рефератів вибрано Повітовий Народній Комітет. Добре було би, щоби на нашу закутину наш краєвий політичний центр звернув більшу увагу, бо тутешній повіт найбільше відсталий, а позатим шириться у нас комуністична пропаґанда.

ЗАБОРОНА ПРОТЕСТАЦІЙНОГО ВІЧА В БРОДАХ.

Дня 9. жовтня ц. р. мало відбутися в Бродах велике віче, присвячене шкільним справам і протестові проти знущань большевицьких катів над Україною. Тимчасом у неділю 8. н. м. наспіла телеграма від голови Повітового Народнього Комітету в Бродах, що влада віче заборонила.

СТАБІЛІЗАЦІЯ ДОЛЯРА НА ПЕРШОМУ МІСЦІ.

ВАШИНГТОН, 10. 10. ПАТ. Справа стабілізації доляра є на першому місці переговорів у справі воєнних довгів. Зачувати, що доляр мають стабілізувати на рівені 2/3 давнього паритету золота.

ТІТУЛЕСКУ В БІЛЬШОВИЦЬКОГО ПОСЛА.

ВАРШАВА, 10. 10. ПАТ. Вчора міністр закордонних справ Румунії Тітулеску відвідав більшовицького посла в Варшаві Антонова-Овсеєнка. Овсеєнко нині ревізитував міністра Тітулеску.

Де подіти жидів із Німеччини.

ЖЕНЕВА, 10. 10. ПАТ. Друга Комісія Зборів Ліги устійнила оконечно справу покликання високого комісаря для справ утікачів із Німеччини. Високому комісареві помагатиме адм. рада, якій він подаватиме рапорти. Опісля рапорти пересилатимуть державам, які могтимуть піддержати акцію в хосен утікачів. Головним завданням високого комісаря, якого іменує Рада Ліги, буде розглянути в яких европейських краях крім Палестини можна буде основувати осередки для еміграції з Німеччини. До адм. ради війдуть держави найбільше заінтересовані цією справою, та делегати держав, які вже дали азиль утікачам із Німеччини. Резолюцію цю приняли одноголосно, при здержанні німецького делегата від голосування.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Інавгураційну Службу Божу** для академічної молоді всіх високих шкіл у Львові відправить еп. о. Іван Бучко в неділю, дня 15. жовтня 1933 р. в год. 12-ій в архикатедральній церкві св. Юра.

— **Вінчання президента Мосціцького.** В замковій каплиці у Варшаві відбулося 10. ц. м. вінчання президента республики Мосціцького з п. Марією Добжанською. Релігійного обряду доконав кардинал Каковський в приявi президента ради міністрів та інших державних достойників.

— **Зловживання в М. К. О.** В Міській Касі Ощадности у Львові викрито зловживання, яких допускався бухгальтер Юзеф Мрочек у звязку з флюктуацією доляра. Його усунено з урядування. Каса не потерпіла ніякої шкоди, бо браки вирівнав його тесть.

— **За комуністичну пропаганду.** Перед трибуналом присяжних суддів у Львові станули мешканці Немирова: швець Маєр Зальцман, столяр Озія Зісбренер і рільники Іван Осмак, Василь Осмак, Василь Каліцінський та Гринь Борейко, всі обвинувачені в комуністичній пропаганді. Вони не признавалися до вини, заперечуючи зроблені їм закиди.

— **Трагічна смерть учня.** З потягу, який приїзує з Борщович на двірець Підзамче у Львові, вискочив підчас руху 15-літній учень технічної школи Тадей Рутковський і впав на землю, скрикнувши голосно. Коли його піднесли, з його грудей текла кров. Показалося, що хлопець упав на течку, з якої виставав великий пильник і пробив йому груди наскрізь. Ратункове поготівля перевезло його до шпиталю, де він незабаром помер. Рутковський походив з Ярчова Старого і щодень приїздив потягом до Львова, а після науки вертав додому.

— **„Павуки та мухи"**. Господар зі Скнилова Н. Вітик дав біля будинку франц. консуляту у Львові якомусь бородатому чоловікові 400 зол., коли цей представився йому як французький консуль. Опісля Вітик переконався, що дав гроші обманцеві. Кілька днів пізніше один ем. залізничник програв у гру в три карти золотий годинник вартости 500 зол. Коли той годинник заразже купив сивий бородатий жид, залізничник зрозумів, що то обманець та счинив крик. Бородатий пустився втікати, та йому відлетіла зле приклеєна сива борода. Жида зловили та пізнали в ньому фахового обманця Дрекслера, того самого, що під консулятом украв Вітикові 400 зол. Суд засудив Дрекслера на 18 місяців вязниці.

— **Краєва хроніка.** На дорозі між Рожнітовом і Сваричевом знайшли на дереві висільника, яким показався Авраам Фрідлер, купець зі Львова. Із записок виходить, що Фрідлер скінчив самогубством. — На жидівському вічу в Коломиї прийшло між учасниками до бійки, в якій кілька осіб, між ними дві жінки потурбовано. — На забаві в Новій Всі коло Прушкова сержант Сікорський кинув підчас бійки ручну гранату, яка вбила одну особу, а пятеро ранила. — В Бруті пов. Рогатин вибухла пожежа в загороді Мих. Остапа. Вогонь знищив господарство і перенісся на сусідні загороди. Шкода понад 10.000 зол.

— **Б. прокуратор перед судом.** Апеляційний суд в Торуні буде на днях розглядати справу бувш. прокуратора окружного суду в Познані, Мечислава Дембецького, потягненого до карної відповідальности за спроневірення судових депозитів, якими були сконфісковані вальори і дорогоцінности від пачкарів. Справа цікава тим, що була тричі розглядана найвищим судом, який кожним разом зносив присуд апеляційного суду, що засуджував прокуратора Дембіцького на 4 роки вязниці. Томущо апеляційний суд у Познані не міг зложити відповідного судейського компл[е]ту в іншому складі, справу переказано апеляційному судові в Торуні.

— **Професор стріляє до поліції.** Як повідомляють з Букарешту, провідник румунської партії селянського стану, проф. Форку виголосив минулої неділі промову, в якій закликав населення не платити податки і критикував правління короля Карла. Вечором до мешкання проф. Форку прийшла поліція, щоби його арештувати. Форку відповів револьверовими стрілами, ранячи кількох поліцаїв і свого швагра. Досі не вдалося його арештувати.

— **Більшовицька безбожницька пропаганда.** Президія союзів більшовицьких безбожників утворила комітет боротьби зі сьогорічними Різдвяними Святами, який має ділати не тільки на радянській території, але й в ріжних державах. Кампанія розпічнеться в дні 15. жовтня ц. р. тим способом, що в цілій Радянщині вишколені атеїстичні агітатори виголосять тисячі протирелігійних викладів і відчитів.

— **Кінець міста Тампіко.** На основі інформацій американської преси після останнього страшного циклону, що перейшов над Мексиком, велике надбережне місто Тампіко перестало існувати. Циклон, сполучений з величезною повінню, шалів від 3 год. попол. до 10. вечором. Страшні маси води залляли нагло ціле місто, так що про якийсь ратунок не було бесіди. В якомусь несамовитому танку плили з могутніми хвилями ліжка, крісла, шафи, а серед них багато людських трупів. Деинде витягали жінок, що держали в руках дітей. Циклон скінчився несподівано. Нагло скінчився дощ, щезли хмари і настала приємна погода. Але коли засвитало, очам представився страшний вид. З вулиць і домів залишилися тільки нужденні останки. Все знищене і замулене. Залізничий дворець зрівнаний з землею. Деякі доми перенесені в інші сторони, багато завалилися одні на других. Місто, що вчора блестіло добутками цивілізації, сьогодні розвалене як після сильного землетрусу. Забракло води до пиття і людям грозять пошести. Перший ратунковий потяг настів два дні після катастрофи. Двацять вагонів котилося поволи по шинах, залитих водою, немче транспорт ранених підчас війни.

Засібні люди в Польщі.

У Західній Европі, головно у краях з високим промислом, розвинувся сильно нахил до ощадности та капіталізації. Щораз більше, навіть у часах кризи, росте число засібних людей, що тимсамим підносять загальний культурний рівень.

Не кажемо вже про скоробагатьків, яких на світі є остаточно дуже мало, але про людей маючих, середньо заможних, що можуть творити власні варстати з праці або жити з ренти від капіталу, що добре поміщений збільшує одночасно загальний народній капітал.

У Польщі, що є наскрізь хліборобською країною, обставини виглядають трохи інакше. Скількість заможних людей збільшується в інших обставинах, при чому бачимо незвичайно цікаве явище, що першорядну ролю грають тут виграші на льотерії. Мало хто задумується над тим фактом, ствердженим статистичними даними, як багато осіб дійшло до майна в останньому десятиліттi в Польщі завдяки льотерії.

Разом за десять літ льотерія виплатила ріжним громадянам більш як 387 міліонів золотих. Сума та безслідно розплилась серед суспільности.

У цій статистиці не взяли ще на увагу виграші з 28-ої льотерії, що починається 19-го ц. м. і яка у приспішеному чотирьохмісячному речинці створить знову міліонерів, пів і чвертьміліонерів, власників соток тисяч і багато-багато громадян з меншим або більшим капіталом, очевидячки зпоміж тих, що матимуть льоси 28-ої льотерії.

Розправи за селянські заворушення.

У першому судейському комплеті, який в Ряшеві розглядає заворушення селян у Ґродзіску зізнавали обвинувачені, які брали участь у зборах. Метою зборів було занятя будинок поліційного постерунку та розброїти поліцію. Головний обвинувачений Куля, голова Стр. Людового в Ґродзіску, згідно з актом обвинувачення, спричинив, що юрба пішла під постерунок поліції та вислав людей до сусідніх сіл, що в Ґродзіску вибухла революція та що просить помочі. Обвинувачений признається, що брав участь у зборах, одначе твердить, що події біля постерунку спровокували жиди й комуністи. Поліція заборонила була людям стріляти біля костела з моздірів і цим також причинилася до подій біля постерунку. Обвин. всеньку ніч провів біля постерунку, бо боявся, щоби будинку не підпалили або й не зрівняли зі землею.

Другий судейський комплет у ряшівському суді розглядав у вівторок справу подій у Вульці 10. червня. Люди того села від довшого часу брали з місцевого ліса дерево. Проводирем тих 40 людей був Кокошка.

На розправі Кокошка та його 7 товаришів заперечили начеб крали дерево з ліса. Обв. признав, що підчас подій біля Людового Дому могло падати каміння на поліцію, та це хіба почали комуністи.

Інші обвинувачені твердять, що не знають, як це сталося, що у Вульці найшлися люди з інших сіл і чого взагалі нарід зібрався.

В окружному суді в Кракові почалася в понеділок розправа проти 16 обвинувачених, у тому 4 жінок за участь у кривавих подіях 9. червня 1932. Тшцяні, Лапанові та Ґрабю. Всі відповідають з вільної стопи. У Лапанові уладили були селяни віче, хоч бохенський староста заборонив. Поліцаям, що розганяли вічевиків, селяни виривали вброю, побили кількох палицями, колами, камінням. Поліція стріляла, наслідком чого згинуло кількох селян, кільканацять було ранених. До найбільших заворушень прийшло в Ґрабю. В заворушеннях тих узяли участь і жінки.

На вчорашній розправі всі обвинувачені не признавалися до вини. Зізнання, що їх зложили в поліції або слідстві відкликують. Не вміють пояснити зізнань свідків, які твердять, що бачили в їх руках кріси, відібрані поліцаям. Найзавзятіше наступав обв. Ант. Дзюбек, що зі зброєю пробивався через політ. кордон і інших заохочував до наступу.

Рівночасно відбувається в апеляційному суді в Кракові розправа за події в Мілювці, Ранчі та Неледві (пов. Живець). На цю розправу не прийшов ніодин обвинувачений.

—o—

З листів до Редакції.

ВІДГУКИ САМБІРСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Прошу помістити на сторінках „Діла" ось-таке моє вияснення:

У „Ділі" ч. 264. з дня 8. X. 1933. р. п. Володимир Целевич у статті під заголовком „На маргінесі зізнань Романа Барановського" помістив слідуючий закид під адресою оборони (тобто мене і д-ра Степана Шухевича) обвинуваченого Бунія в самбірському процесі: „Самбірський процес міг більше прояснити справу і на мою думку оборона підсудних не стала на повній висоті, бо не висвітлила багато темних сторінок нашого життя, не потягнула за язик своїми питаннями багато осіб, яких зізнання могли би причинитися до оздоровлення українського громадського життя".

Я не думаю боронити себе і д-ра Шухевича перед закидом, що оборона Бунія не стояла на повній висоті, коли в даному випадку мова про найбільший політичний процес на галицькій землі, який переростав може сили двох оборонців, які після своєї найліпшої волі цілком безкорисно виконували свій важкий національний обовязок.

Одначе уважаю, що закид Вп. Целевича, що процес міг більше прояснити справу і висвітлити „багато темних сторінок нашого життя" через потягання за язик багато осіб є супроти оборони неузасадненим. Оборона в карнім процесі мусить бути обмежена до процесового матеріялу і тільки в рямцях переводжених доказів має вона можність доторкнути деякі питання. До того в даному випадку та частина зізнань Романа Барановського, яка мала би „висвітлювати багато темних сторінок нашого життя" була зложена у формі поліційних доходжень і дотичних записок не можна відчитати. Поза зізнання Барановського оборона не могла вийти, а врешті не можна завдавати функціонарам поліції питання, яких вони мають українських конфідентів крім заподаних Барановським при його переслуханні, бо такого питання не допустив би предсідник розправи, а дотичний функціонар поліції не тільки має право але і обовязок заслонитися урядовою тайною.

Я вважаю, що все, що в тім напрямі можна було зробити, було зроблене і особливо п. мец. д-р Степан Шухевич виконав і в тім напрямі належно свій обовязок. Не можна поминути і тої обставини, що обороні приходилося працювати в таких обставинах, що як відомо, всім з преси, д-р Шухевич не міг докінчити навіть своєї оборонної промови. — З високою пошаною

Д-р Іван Рогуцький.

Від Редакції: Розуміємо добре жаль оборонця із великого політичного процесу, коли преса прилюдно заголошує до нього *після* процесу претенсії, яких виконати він не був усилі. Признаємо теж товарисько-професійний обовязок одного оборонця заступатися льояльно одночасно за свого товариша та виявляти по джентельменськи свою повну солідарність. Одначе не маємо ніякого сумніву, що й д-р Рогуцький, який у минулому самбірському процесі стрічався з особливими трудношами та прикрощами навіть чисто особистого характеру і тому справді за свої заходи і працю не дістав ніякої нагороди, — є цілком добре свідомий ріжних недомагань оборони. Чи було нпр. річю нормальною, щоби два оборонці взаємно собі перечили у справі участи Данилишина в убивстві Т. Голувка?! Маємо теж враження, що п. Целевич кажучи про невикористання обороною ріжних свідків, найменше думав про функціонарів поліції. Ми є теж певні, що п. Целевич та ніхто з нас взагалі не робить закиду присутнім на самбірській розправі оборонцям, лише підносить деякі застереження взагалі щодо оборони, — і за це ніхто не повинен ображуватися.

•

ЗАЯВА.

У звязку із зізнаннями ком. поліції п. Бубена Дмитра в самбірському процесі згадано за „Нашим Кличем" у Вашому щоденнику з дня 8. X. 1933. ч. 264. у статті п. н. „На маргінесі зізнань Романа Барановського", що п. Бубен, на запит ком. Чеховського, до кого мав би звернутися його конфідент у Дрогобичі, відповів: „до Ґавдяка, Веселого і Городиського".

Тому, що не подано імени нікого з вище згаданих, ми нижче підписані стаємо в обороні своєї громадянської чести й заявляємо публично, що ніколи не мали ніякого контакту з поліцією. Зате, уважаємо, що вище наведене зізнання ком. Бубена є або інсинуацією, або неправдиво переданe або мильно інтерпретоване.

Віримо, що Хвальна Редакція схоче станути в обороні покривдженої таким страшним закидом нашої громадянської чести, і подасть цю заяву в цілости до публичного відома. Матеріяльні докази своєї невинности подамо по точнім прослідженню цієї справи. За поміщення цієї заяви з гори дякуємо.

Дрогобич, дня 9. жовтня 1933.

Ґавдяк Тадей — абсольв. фільос., *Ґавдяк Омелян*, о. *Веселий Володимир*, *Веселий Олександер* — студ. прав, *Веселий Нестор*, *Веселий Юрко*, *Городиський Іван* — мґр. прав, *Городиський Осип* — мґр. фарм., *Городиський Володимир* — абсольв. фільос. прив. урядовець, *Ґавдяк Богдан* — абсольвент гімн.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „УСМІХ ЩАСТЯ".

Фільма, що має характер театральної т. зв. вальсової песи. Історія двох розділених сердець ворожими обставинами, а проте вірних одне одному і готових жертвувати своїм щастям. Фільма використовує тут дуже добре своїми технічними засобами образи, що є споминами і мріями, які можемо бачити зовсім так само як реальні події. Успіх фільми залежить виключно від прегарної гри пари першорядних артистів Норми Шірер і Фредріка Марча, відомого нам із найкращої своєї ролі „Дивна пригода Джекиля і Гайда".

—o—

СПОРТ.

ТАБЕЛЯ МИСТЕЦТВ ПЕРЕМИСЬКОЇ ОКРУГИ У. С. С.

1) Беркут	8	16	42:10
2) Запорожець	8	10	31:20
3) Сокіл	8	8	26:23
4) У. С. К.	8	6	16:20
5) Кармелюк	8	0	5:47

В поданій табелі „Беркут" і „Сокіл" — це перемиські клюби, „Запорожець" з Нижанкович, У. С. К. з Добромиля, а „Кармелюк" — сільська дружина з Коровник.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

ВІДЕНЬ: Рапід — Адміра 6:2; Австрія — Спортклюб 4:3; Вієнна — Вакер 3:3; Гакоаг — В.А.Ц. 1:0; Дунав — Лібертас 1:1; Ф.А.Ц. — Він 3:2.

ПРАГА: Спарта — Наход 6:3; Славія — Жіденіце 3:2; Богеміенс — Тепліцер Ф. Ц. 3:2; Вікторія Жіжков — Кладно 3:1.

БУДАПЕШТ: Сомогі — Гунгарія 3:1; Ференцварош — Аттіля 2:0; Бочкай — Офнер 3:0; Уйпешті — Шегед 3:2; Кішпешті — Фебус 2:2.

КОПЕНГАГЕН: Данія — Фінляндія 2:0. Міждержавні змагання.

РИМ: Італія — Німеччина 4:3. Міждержавні змагання.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ORIENS, dwumiesięcznik, poświęcony sprawom religijnym Wschodu. Wrzesień-październik 1933. Zeszyt 5.

„MORZE", organ Ligi Morskiej i Kolonjalnej Rok X. Nr. 10. Warszawa, październik 1933.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.
Середа, 11. X. год. 7.30 веч. „Ш. пов. кімната ч. 17".

Театр Ріжнородностей.
Середа, 11. X. год. 7.30 веч. „Готівка".

Кіна.

АДРІЯ: „В гураганному вогні" (Том Мікс).
АПОЛЬО: „Веселий караваняр" (Власта Буріян).
АТЛЯНТИК: „Наречена з Відня" (оперетка Легара).
КАСІНО: „Осміх щастя".
КОПЕРНИК: „Пісня над піснями" (Марлена Дітріх).
КОЛІСЕЙ: „Ескадра смерти" та ревія.
МАРУСЕНЬКА: „Пісня над піснями" (Марлена Дітріх)
МІРАЖ: „Ц. к. листар Врабец" (Власта Буріян).
МУЗА: „Мата Гарі" (Ґрета Ґарбо, Рамон Новаро)
ПАЛЯС: „12 крісел" (Власта Буріян, Диммша).
ПАН: „Проба кохання" та ревія.
ПАСАЖ: „Король арени" (Кен Мейнард).
СТИЛЕВЕ: „Дівча з країни бурей" та ревія з Бельським і Букоемською.
ХИМЕРА: „Її Княжа Величність" (із Ліліяною Гарвей).
УТІХА: „Лілівнка хоче розвестися" та ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 11. жовтня 1933.

Копенгаген (281,2) 20.00 Пісні; **Ляйпціг** (389,6) 12.00 Концерт. 18.00 Моцартові сонати; **Рим** (441,2) 12.30 Музика, 20.45 Концерт; **Відень** (517,2) 12.00, 17.25 Концерт, 20.30 Одноактівки; **Мінхен** (532,9) 20.00 Веселий вечір; **Будапешт** (550,5) 17.30 фортепян; **Харків** (937,5) 9.00 Тріо, 10.00 Співані марші, 13.30, 15.00, 16.20, 19.00 Концерт, 10.30 Муз.-вок. авдиція, 21.30 Грамофон.

Четвер, 12. жовтня 1933.

Кенігсберг (217,1) 20.10 „Ганс Гайлінг" оп. Маршнера; **Мор. Острава** (263,8) 11.05 Музика; **Братислава** (279,3) 17.50 Спів. 18.25 Скрипка, 19.30 „Коваль Віланд" оп. Беллі; **Бреслав** (325) 14.10 Фортепян, 20.10 „Циганський барон" оп. Штравса; **Міляно** (331,8) 13.45 Музика, 20.30 Оперетка; **Берлін** (419) 16.30 Камер. музика, 18.10 Спів; **Білгород** (429,7) 19.00 Спів, 20.30 Оп. арії; **Рим** (441,2) 12.30 Музика, 17.15 Концерт, спів; **Лянгенберг** (472,4) 23.00 Давня кам. музика; **Відень** (517,2) 17.25 Солісти, 21.00 Концерт; **Будапешт** (550,5) 17.30 Циг. орхестра; **Харків** (937,5) 9.30 Солісти, 10.30, 13.50 Концерт, 16.00 Сатира, оп. арії, 17.30 Трансм. з театру.

Львівське радіо.

Середа, 11. жовтня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.35, 23.05 Грамофон; 15.40 Збіжева біржа, Грамофон; 16.00 Авдиція в честь Конопніцької; 16.40 Найновіша література про Собіського; 16.55 Літоча симфонія на 8 інструментів; 17.25 Спів (Марія Кавпо, сопран); 18.00 Духові перемини ін. Вол. Давида; 18.20 Легка музика; 18.50 Зорвиний сплав; 19.10 Всячина; 19.25 Відчит: Три поетичні дебюти; 19.45 Веч. денник; 20.00 Весела авдиція: „Як ми ще дітьми були"; 21.00 Фейлетон; 21.15 Скрипка; 22.00 Спортові вістки; 22.10 Есперанто та сталі; 22.25 Танкова музика.

Четвер, 12. жовтня 1933.

7.00—7.50 Ранішня авдиція; 12.05 Старі оперетки (грам. плити); 12.30 Полудневий денник, Метеорол. вістки; 12.35 Шк. поранок із варш. Фільгармонії; 15.30 Господарський комунікат; 15.40 Легка музика; 16.40 Збіжева біржа; 16.55 Солісти, віольончеля, спів (Беноні, бас); 17.50 Рільн. комунікат; 18.00 Побіда Собіського під Парканами; 18.20 Авдиція; 19.05 Всячина; 19.25 Акт. відчит; 19.45 Веч. денник; 20.00 Симф. концерт, Плятівна (сопран); в перерві почт.-техн. скринька, кореспонденція; 22.00 Спортові вістки; 22.10 Літ.-муз. авдиція; 22.25 Кам. музика (скрипка, віольончеля, фортепян); 23.05 Найгарніші твори з грамофону.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Банк Польський платив у вівторок за доляра 5.80 зол. На неофіціяльній біржі був такий самий курс.

Золото: доляри 9.05—9.08; франки фр. 36.30—36.60; дукати 83.50—83.80; корони 37.80—38.10; рублі 46.90—47.20.

Срібло без змін.

ВАРШАВСЬКА БІРЖА.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.30, 124.61, 123.99; Голяндія 359.73, 360.65, 358.85; Льондон 27.55—26.62, 27.79, 27.49; Париж 34.92, 35.01, 34.83; Прага 26.49, 26.55, 26.43; Швайцарія 172.86, 173.29, 172.43; Італія 46.85, 47.08, 46.62; Берлін 212.50.

Акції.

Банк Польський 81—81 і пів.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни л. Підволочиська льоко Львів

Пшениця дв. 755	18.25—18.75	
Пшениця зб. 732	17.25—17.75	
Ячмінь на мл.	11.25—11.50	12.50—12.75
Горох зелен.	21.00—23.00	
Льон	32.00—33.00	

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 9. X.: масло пр. дес. зол. 3.10, молоко 17 сот., сметана 90 сот., яйця зол. 3.90—4.— за копу. Тенденція на масло звишкова, на молоко устійнена, на решту сильна.

10. IX.: масло пр. десер. 3.10, молоко 19 сот., сметана 90 сот., яйця 3.90 до 4.— зол. за копу. Тенденція на масло, сметану і яйця сильна, на молоко слаба.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Деканат Теольоґічного Виділу гр.-кат. Богословської Академії у Львові подає до відома інтересентів, що передконкурсові і передординаційні іспити в місяці листопаді відбудуться дня 2-го (в четвер). 493 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОЖЕНЮСЯ з українкою, яка позичить на гіпотеку біля 5.000 зол. Неанонімові зголошення до „Діла" для „Інжинір літ 33". 491 2—3

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.